

MAGYAR LAPOK

XI. évfolyam, 235 (3099) szám

KERESZTENY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Agyonlőttem volna magam

ha fegyver lett volna nálam — mondotta egy amerikai repülőfőhadnagy, akit fogolyként szállított Afrikából Európa felé az a német Vöröskeresztes sebesültszállító repülőgép, amelyet angol repülőgépek támadtak meg és gépfegyvereztek útja közben.

Kemény, őszinte szavak méltán fejezik ki azt a szégyent amelyet a fiatal amerikai katona érzett hazája, az egész angolszász világ erkölcsi csődje miatt. Mert mi is történt. Ez a fiatal tiszt otthon mindig azt hallotta rádióban, előadásokon mindig azt olvasta az újságokból, hogy a náciik kegyetlenek, vadak, kapzsi önzők, akik világhatalmi célokért küzdenek. Azt hallotta a lengyel háborútól kezdve, hogy a náciik kegyetlenkednek minden ellenfelükkel, a polgári lakossággal, gázzal támadnak, ezeket végezték ki ártatlanul. Ez a fiatal amerikai tiszt bizonyára el is hitte ezeket a beállításokat. Csak akkor kezdett rájönni a saját propagandájuk hitvány valótlanosságára, amikor fogságba került amikor ugyanolyan gondossággal vették ápolás alá, mint bármely más katonát. Akkor kezdett kinyílni a szeme, amikor gondos ápolással hatalmas sebesültszállító gépre rakták, hogy német katonákkal együtt Európába szállítsák. A kegyetlen valóság pedig akkor tárult fel szemei előtt, amikor angol repülők támadták meg a sebesültszállító vöröskeresztes gépet, gépfegyverekkel több sebesültet megöltek és ő maga is lövést kapott.

Megértjük a fiatal amerikai tiszt elkeseredettségét és kijelentését. Hiszen egy egész világ omlott össze akkor lelkében, amikor saját szövetségeseinek fegyvere és lövedéke sebesítette meg. Egy egész hazug, fenekéig romlott, képmutató világ, amely a vörös istentelenséggel ölelkező angol miniszterelnökben és amerikai elnökekben testesül meg. Emlékezzünk csak a hirhedi atlanti-óceáni találkozóra, ahol Európa sorsáról akart dönteni az emberiség történelmének két legnagyobb gonosztevője... Emlékezzünk csak a képekre, amelyeket erről a találkozóról közöltek a lapok. Ott ült a két képmutató a hadihajó tisztjeinek társaságában és bibliát, zsolttáros könyvet tartott abban a kézben, amely kevéssel azelőtt vonalakat húzott térképekre és terveket írt alá okmányokon Stalin és a vörös barbárság javára. Az emberi lélek lezüllésének, az erkölcsi romlottságának legsötétebb örvénye nyílik meg szemünk előtt hihetetlen képmutatásukban. Ezt az örvényt látta meg végzetes repülőútján a fiatal amerikai tiszt. Ebbe kiertett bele és ezért undorodott meg mindentől, amit számára az élet jelentett. A családoknak más megoldásai vannak, mint az, amelyet elkeseredettségében megdöbbenve kimondott a fiatal amerikai tiszt. Bizonyára megtalálja a helyes utat. De kijelentése rávilágít arra az erkölcsi rom-

Kállay Miklós miniszterelnök hatalmas beszédet mondott Ungváron a nemzetiségi kérdésről

„Szeretni a másfajtajukat egyedül csak mi tudjuk a világon” — mondotta. Ki kell vetnünk magunkból a zsidószerelmet is

Ungvárról jelentik: (MTI) Kállay Miklós miniszterelnök vasárnap látogatást tett Ungváron és az Egyesült Keresztény Nemzeti Liga Fszakkelet-magyarországi nagygyűlésének gyűlésén beszédet mondott Kárpátalja magyar és rutén népeinek kötelességéről. A miniszterelnöknek ez volt az első látogatása Ungváron a kárpátaljai kormánybizottság székhelyén. A város magyar és rutén lakossága nagy lelkesedéssel fogadta a miniszterelnököt, aki vasárnap reggel 9 órakor érkezett a Lél termes motorossal. A tált István dr miniszter kíséretében. A pályaudvaron a polgári és katonai hatóságok vezetői fogadták. A miniszter és kísérete ezután a római katolikus plébánián misét hallgatott, majd a kormánybiztosi palotába ment, ahol meg-

beszélést folytatott az egyes vidékek kiküldötteivel, meghallgatva azok érdekes előterjesztéseit. Közben Ungvárra érkezett a miniszterelnök felesége is. Déli 12 órakor került sor a liga nagygyűlésére a kormányzósági palota üvegtermében, amely zsufolásig megtelt. A nagygyűlés közönsége melegen ünnepelte Kállay Miklós miniszterelnököt. A Hiszekegy elmondása után Tomcsányi Vilmos Pál kormányzó bíztos üdvözölte a miniszterelnököt, majd változta a liga célkitűzéseit. Beszéde után a miniszterelnök emelkedett színpadra és hosszabb beszédet mondott. A nagy tapsal fozárt beszéd után Ortutay Jenő görögkatolikus főesperes, országgyűlési képviselő szólalt fel, majd a Szózat előadásával véget ért a nagygyűlés.

A miniszterelnök beszéde

Kállay Miklós miniszterelnök Ungváron tartott beszédében többek között a következőket mondotta:

A szentiváni gondolat nemcsak államformát, nemcsak különleges állami szervezetet jelent, hanem jelenti az elválaszthatatlan, mindörökké való egymásrautaltságot azoknak a népeknek, melyeket a sors ide teremtett, erre a földre hozott. Kötelességünk a földön egymást támogatni, itt egyforma életet kell élnünk, egyformán kell védenünk a Kárpátok gerincét. Ennek az életnek és közösségnek irányítását ezer éven át mi magyarok vezettük. Itt állunk ezen a földön, amely mindig integrált fészke volt a magyar történelemnek, a magyar népeknek, a magyar léleknek és annak az összeforrásnak, amely specialisan magyar tulajdonság.

Itt voltunk ezen a földön, hiszen innen indultak el, talán éppen Ungvárról tekinthettek el a magyarok először az alföld felé, itt találkoztak először az őslakossággal. Itt csináltak helyet a ruténeknek, akik később itt találták meg hazájukat. Ezer esztendő megtett útját elválasztani nem lehet. Olyan történelmi esemény nem következhet be több, amely megtörné ennek az ezeréves kötelekét és ösz-

lottságra, amely teljesen rányomja bélyegét az angolszász élet minden megnyilvánulására. Nem már csak azért a romlottságért sem maradhatnak tovább a népek élén. El kell tűn-

nie annak a klikknek, amely gócpontja, terjesztője ennek a hihetetlen romlottságnak, amelytől az angolszász népek jobbízűsü fia is megundorodnak.

Történelmet formálni csak küzdelemmel lehet és a rutén nép is harcokkal formálta eddigi történelmét, azokkal a harcokkal, melyeket velünk, magyarokkal együtt küzdött végig.

Meddig terjed a magyar türelem

Én mindig hajlandó vagyok az elnézés, a megértés útján haladni, mindaddig, amíg ez a magyar nemzeti élet, a magyar nemzeti erő presztizsét nem veszélyezteti, de abban a pillanatban, amikor ez bekövetkezik, kénytelen volnék lesújtani a megdöbbenésekre és megtévesztettek re.

Tudom, ennek az országgrésznek is szülyosak a problémái. Elsősorban gazdasági vonalon segítettünk és az általános jólét terén igen sokat tettünk. Ha a szociális jólét mégsem lehet olyan, mint amilyennek szeretnénk volna, azt csak az az egy idézhette elő, hogy a munka nem ment abban az ütemben, amilyenben annak ma mennie kell és ezen csak egy segíthet, a legszigorubb rendszabály, mert megengedhetetlen, hogy valaki abban a hibben éljen, hogy munkátlanul is tagja lehet a nemzetnek. Nekünk a rutén néppel együtt kell haladnunk.

Minden magyarnak meg kell találnia a módját a megértésnek nemzetiségeinkkel, azt a módot, azt a gondolatot, amelyet a magyar állameszme, a magyar gondolat ír elő. A miniszterelnök ezután megemlékezett a trianoni összeomlásról és kijelentette, hogy megcsontottságunk, megaláztatottságunk egyik főoka éppen az volt, hogy mi akkor a keresztény nemzeti szellemet képviseltük abban az Európában, amely akkor egészen másként gondolkodott. Ha akkor szenvedtünk emiatt, ma kérnünk és követelnünk kell és el kell várnunk annak elismerését, hogy ennek a gondolatnak kialakító jövőjében, bármilyen formája is legyen annak, nekünk az első hely jár, nekünk az első helyet kell megadni, mert úttörők vagyunk, a keresztény gondolat úttörői.

Emelt fővel állunk itt Európában

Emelt fővel állunk itt Európában, önálló magyar gondolkodásunkat hangoztatva és jogunkat nemcsak ezeréves magyar történelem alapján, hanem azon jogon kell követelnünk, hogy mi magyarok mindig európai kulturgondolat hordozói voltunk, hanem mint a keresztény újjászületés első harcosainak is. A magyar igazságot európai igazság

gá tették szövetségeseink és a kialakuló új Európában az első vonalban kell lenni azoknak, így nekünk is, akik ennek az igazságnak prófétái és mártírjai voltunk.

A zsidókérdésről megemlékezve kijelentette, hogy nem csak az a feladat, hogy a zsidókat bizonyos pozíciókból kiemeljük, hanem ki kell vetnünk a zsidószellemet is. Az igazi antiszemitizmus nem antikapitalizmus, hanem anti-profitizmus jelent. Nem a tőke ellen,

hanem a profit ellen kell harcolni.

A keresztény tőke uralmát becsülnünk kell, mert az munkát jelent. Az egymás elgáncsolás ideje lejárt, ennek a nemzetnek össze kell fornia egy csodálatos lelki megújulásban. Ennek a nemzetnek nem vánszorgólelkű fiatalokra van szüksége hanem ifjú lelkű öregekre és ragyogószemű fiatal lelkekben összeforrott magyarokra. Ebben kérem segítségeteket.

A miniszterelnök látogatása Sztojka Sándor püspöknél

Ungvárról jelentik: (MTI) Az ungvári nagygyűlés után Kállay Miklós miniszterelnök és Antal István miniszter meglátogatta Sztojka Sándor görög katolikus püspököt, valamint Ilinczy Sándor kárpátaljai főtanácsadót. Azután a miniszterelnök a megyeházán fogadta Ung megye, Ungvár város és a helyi MEP szervezet küldöttségét Ilinczy Sándor főtanácsadó nagyobb kárpátaljai küldöttségét vezetett a miniszterelnök elé. A miniszterelnök a kora délutáni órákban kíséretével együtt ellátogatót turja-völgyi Poroskó községbe. Vele utazott Antal István miniszter is. Utközben a Turja-völgy községeiben a magyar és rutén lakosság meleg ünneplésben részesítette a miniszterelnököt és kíséretét. Poroskón Sztojka Sándor gör. kat. püspök üdvö-

zölte a miniszterelnököt, aki megköszönte az üdvözlést, ezeket mondotta: Segítsen bennünket az Uristen abban a küzdelemben, amelyben most együtt haladunk magyarok és rutének, melyben kitartva, elérhetjük, hogy a magyar bőséget és magyar szeretetet egy kézbe-suk el ide, ahogy az eszandékurkban van.

Sztojka Sándor püspök beszédében hangzott, hogy a ruténség sohasem érezte magát máshoz, mint a magyarsághoz tartozónak és saját elhatározásából soha, csak kényszerítésből kerülhetett más államhoz. A ruténség szereteti saját kulturáját és hagyományait ápolni, de ebben mindig a magyarsághoz kapcsolódott. Ugyanazok vagyunk — mondotta — mint voltak a rutén őseink Rákóczi idejében és a szabadságharc alatt. Ezeknek az ősöknek va-

Göbbels: Aki Stalingrád és a Kaukázus ura, az nyeri meg a háborút

Lendülettel folyik a meghódított területek szervezése

München. (MTI) A Német TI jelent: Göbbels dr birodalmi miniszter megjelent vasárnap a Münchenben tartott gyűlésen és hosszabb beszédet mondott. Rámutatott arra, hogy Németország számára ezekben az esztendőknél nemzeti történelmének utolsó, de egyben legnagyobb alkalma kínálkozik. Ha Németország a harcot elvesztené, akkor elvesztené a jogát ahhoz, hogy nemzeti történelme legyen. Ostobaság lenne a mai Bajországnak és Poroszországnak vagy például Bajországnak és Württemberg ellenfeleiről beszélni. Ez a harc közös harc, az egész német nemzet harca. A németé a multban széttagozott harcolt egyes államok vagy dinasztiák érdekében. Ezúttal azonban fontosabbról van szó: a vaeról, a szénről, az olajról, a búzáról, a mindennapi kenyérről. Göbbels birodalmi miniszter beszédének további során változott a hadihelyzet mostani állását. Ha Stalingrád végleg német kézre jut, akkor Németország ura lesz a Volgának és ha befejezik a Kaukázus meghódítását, akkor Európa leggazdagabb olajvidéke jut német kézre. Aki mindezekkel rendelkezik, annak meg kell nyernie a háborút. Éppen ezért tartathatlan az az angol álláspont, hogy Németország védekezésbe ment át. A német győzelmek biztosították a bolsevista támadás veszélyének elhárítását és ez az a nemzeti élet alapját. A német haderő meghódította a szovjet legfontosabb búza, szén és vastermelő vidékeit és most már csak arról van szó, hogy ezeket a területeket megszervezzék a termelés fokozására. Né-

metország ezen a télen már emelheti az élelmiszer adagokat, míg az angoloknak kétségbeesett erőfeszítéseket kell tenniük az utánpótlás biztosítására.

A továbbiakban Göbbels dr foglalkozott azokkal a kétségbeesett sürgességekkel, amelyeket a Szovjet a második front felállása érdekében tesz, majd változott egy ilyen front megalakításának képtelenségét. A német veszteségekről szóló angol jelentések valótlank és azt tükrözik vissza, hogy Anglia csillapítani igyekszik saját népe háborús félelmét. Miután Anglia akciói a tengeren kudarcot vallottak, nem maradt számára más hátra, mint a légi terrortámadások folytatása. Ezek a támadások, amelyeket az angolok kezdtek meg 1940. januárjában, fájdalmas károkat okozhatnak, de nem befolyásolhatják Németország harcierejét. Ha Németország kibírta a 30 éves háborút, amely a protestantizmus és katolicizmus kérdéseért folyt, akkor kibírja ezt az összehasonlíthatatlanul rövidebb há-

borút is, amely Németország létéért folyik. Németország most nem indít megfelelő arányú légitámadást Nagybritannia ellen, mert Stalingrádnál van szüksége a repülőgépekre és a háborút csak az nyerheti meg, aki harcierőjét a háború gyújtópontjain tudja összpontosítani. Németország erős a légiháború elhárításában. Senkitől sem vehetjük rossznéven, ha elkeseledik napi helyzetén, azonban megnyugtathatunk mindenkit, hogy a viszonyok fokozatosan javulnak. Ha az angolok azt hiszik, hogy Németországnak nincsen ereje offenzívára, ennek ellenkezőjéről kellő időben meggyőződhetnek. Nincstelenségből most már birtokosokká lettünk és éppen ezért a háború eddigi folyásával meglehetünk elégedve, annál inkább, mert az ellenségnél az ellenkező eset áll fenn. A tengely ura egy olyan Európának, amely önmagát ellátja.

Befejezésül kérte, hogy München továbbra is adjon minden németnek példát elszántságban, hazafias érzésben és kitartásban.

Újból tárgyalták Gyergyay Árpád halálosvégű gázolási ügyét

Felmentő ítéletet hozott a törvényszék a kedvezően letelt próbaidő alapján

Nagyvárad Saját tud. Érdekes ügyben hozott felmentő ítéletet a nagyváradai törvényszék Várad-Kolozsváry-Geleta büntető tanácsa. Gyergyay Árpád orvostanhallgató, a

közismert kiváló orvosprofesszornak, a kolozsvári egyetem orvostani dékánjának fia. 1938 januárjában atyja gépkocsiján, amelyet szabályszerű engedéllyel maga vezetett, Kolozsvár felé igyeke-

Apollo Filmszínházban

Kedden indul az idei évad legnagyobb magyar filmje!

Jelmezbál

Főszerepben: Szörényi Éva, Ajtay Andor, Turay Ida, Greguss Bilicsi, Mihályffy

Rendezte: Rodriguez Endre, az Életre ítélték híres rendezője
Az első 3 nap semmilyen kedve menyes vagy szabadjegy nem érvényes
Jegyelővét egé z hétre

Belvárosi

Gentrifészek

A szezon legnagyobb sikerű vígjátéka.
Tolnay K., Vaszary P., Csontos, Hajmássy, Pethes.

Sten veled Franciska!

Moderna keresztmetszet egy riporjer életéből.

CASINOBAN

gyunk méltó unokái.

A közönség ezután elénekelte a magyar Himnuszt, majd a vitez nemzeti éneket.

A miniszterelnök az ünnepség után részt vett a vécserynén, majd este visszatért Ungvárra, ahonnan a Leél motorossal tért vissza Budapestre.

zett. Fugyváshely alatt kerékpáron szembejött vele Negru Tivadar alpári ember, aki erősen ittas állapotban, cikkekben vezette kerékpárját. Az összeközös elkerülhetetlen volt a Gyergyay gépkocsija elgázolta a kerékpárost.

A törvényszék annakidején felmentő ítéletet hozott az ügyben, amely azonban fellebbezés folytán a táblához került.

A tábla 1938 november 10-én jogerősen 3 hónapi fogságra és 2 ezer lei pénzbüntetésére ítélte ifj. Gyergyay Árpádot, de az ítélet végrehajtását három évi próbaidőre felfüggesztette.

Az ügyészségnek egy vonatkozó miniszteri rendelet alapján tett indítványára a törvényszék most ismét tárgyalásra tüzte ki az ügyet a abban ítéletet is hozott. Eszerint Gyergyay Árpád orvostanhallgatót a gondatlanságból okozott emberölés vádjá alól felmentette, mert az ügyben a román ítéletábla már jogerős ítéletet hozott, az ítélet végrehajtására kitűzött háromévi próbaidő pedig úgy a magyar, mint a román törvény szerint eltelt anélkül, hogy a vádlott ellen más ügyből kifolyólag újabb eljárás indult volna.

Az ügyész megnyugodott az ítéletben és így az jogerős.

Elnapolta az uzsora-bírószék Schwartz Sándor árdrágítási perét

Nagyvárad. Saját tud. Schwartz Sándor nagyváradai szénakereskedő ellen árdrágításért indult eljárás azért, mert Götz Sándor és Kövesdi Sándor nagyváradai lakosoktól 1942. április 10-én és 21-én a megszabott áron felüli összeget fogadott el, illetve követelt a réti szénáért.

Az ügyet hétfőn délelőtti tárgyalta a nagyváradai uzsorabírószék dr Rozsly egyes bírása. A tárgyalás során azonban kiderült, hogy a vádlott már a széna vételénél is árdrágítást követett el amennyiben azért a megállapított áron felüli összeget fizetett ki a termelőknek. Schuller ügyész ezért ebben az irányban is kiterjesztette a vádat Schwartz Sándor ellen. A védő a vád kiterjesztése folytán a védelem előkészítése céljából a tárgyalás elhalasztását kérte. A bíróság helyt adott a kérelemnek a tárgyalást elhalasztotta.

Moszkva beismeri stalingrádi helyzetének súlyosságát

120 irakit végeztek ki az angolok. Rios chilei elnök nem utazik el Washingtonba

Amszterdamból jelentik: (NTL.) A brit hírszolgálat közlése szerint a moszkvai rádió vasárnapi jelentése közölte, hogy a Stalingrádért folyó csata döntő szakasza megkezdődött és a szovjet számára a helyzet rosszabbodott.

Isztanbulból jelentik: (NTL.) Teheráni jelentés szerint az iraki angol haditörvényszék 120 irakit halálra ítél. Az ítéleteket azonnal végrehajtották. Ezeket az irakiakat azzal vádolták, hogy angolellenes forradalmi szervezetet létesítettek.

Santiago de Chileből jelentik: (Stefa-ri.) Rios elnök hír szerint telefonon beszélgetést folytatott Chile washingtoni nagykövetével. A nagykövet kijelentette, hogy Rios elnök véglegesen lemondott az Egyesült Államokbeli utazásáról.

Amszterdamból jelentik: (NTL.) Az angol hírszolgálat washingtoni jelentése szerint súlyos amerikai tengeri veszteségek várhatók.

Tokióból jelentik: (NTL.) A Domei-iroda jelentése szerint Bose vasárnap egy népgyűlésen beszédet mondott a hindukhoz. Egységre szólította fel őket, mert csak így szabadíthatják fel Indiát. Az angolok elleni támadást sürgette, akik több ezer hindut börtönöztek be és gyilkoltak le ártatlanul. (MTI.)

Német repülőgépek romboló munkája a Volga keleti partjain

Berlin. (MTI) A Német TI jelenti a Führer főhadiszállásáról: A véderő-főparancsnoksága közli:

A Novoroszjszk—Tuapse-i arcvonalzakaszon német és szövetséges csapatok sikeresen folytatták támadásaikat az ellenség mélyen tagozott állásai ellen. Egyetlen vadász hadosztály arcvonalzakaszán szombaton 60 megerősített védelmi állást sikerült elfoglalni. A légiro támadást intézett a szovjet menetoszlopai ellen. Csapatunk ellentámadása egészen kiinduló állásáig visszaverte a támadást megkísérlő ellenséget, súlyos veszteséget okozva neki.

Stalingrádban rohamcsapatunk több helyütt megtörték az ellenség szívós ellenállását. Rohammal elfoglaltuk a Vörös Barrikád áruháza területét valamennyi üzemét. Német repülőgépek támogatták a hadsereg harcát és a Volga keleti partján több löveget megsemmisítettek. Szpatankova városnegyedétől északnyugatra komoly bolsevista erőket semmisítettünk meg.

Az arcvonal északi és középső szakaszán sikeres rohamcsapat tevékenység és helyi jellegű ellenséges előretörések elhárításán kívül nem volt jelentősebb esemény. Harcoktelékeink a kedvezőtlen időjárás ellenére is folytatták támadásaikat az ellenség szállítóoszlopai ellen. A Malta elleni támadás során újabb kárt okoztunk a sziget repülőtámaszpontjaiban. Heves légiharcokban lelőttek 12 ellenséges repülőgépet.

A brit légiro nappali támadást intézett a megszállt Franciaország déli részének városai ellen. A támadásnak áldozatai voltak és csekély anyagi és épületkárt okozott. Egy brit bombázót sikerült lelőni.

Könnyű német harcigépek szombaton alacsony repüléssel bombákat dobtak Délkelet-Anglia hadifortosságu berendezéseire.

Német álláspont a cseh kérdésben

Prágából jelentik: (NTL.) A londoni cseh emigránsok a legutóbbi időben szabotázsra lájtják a népet, ezért az emigránsok hozzátartozóit őrizetbe vették és internálótáborba helyezték őket — jelentette ki Frank államtitkár vasárnap mondott beszédében. — Kiellen-

tette még, hogy régi történelmi, de egyben határozottan nemzetiszocialista felfogás szerint Csehország és Morvaország nem lehet meg a Birodalom nélkül és egy erős birodalomnak feltétlenül szüksége van arra hogy ezt a két országrészt határain belül bírja. A cseheknek most nem lehet semmiféle követelésük, hanem bűnhődniük kell. A véres

Fontos események érlelődnek a Volgán túl

Megkezdődött az esős, iszapos időszak a keleti arcvonal középső szakaszán. Minden vonalon megélnékültek a tapán támadó mozdulatok

Vichyből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A francia sajtó óva inti a közvéleményt, nehogy hamis következtetéseket vonjon le abból az elkéseredett ellenállásból, amelyet a bolsevisták Stalingrádban tanúsítanak és nehogy téves ítéletet alkossanak a Szovjet valódi helyzetéről. A Parisi Mídi diplomáciai szerkesztője szerint a Stalingrádért folyó kimerítő küzdelmet a Szovjetben súlyos belső és külső válság kíséri. Saposnikovnek, a vörös hadsereg főparancsnokává történt kinevezése egyenes következménye ennek a válságnak, ami Stalin arra kényszerítette hogy visszavonuljon a hadsereg legfőbb vezetéséről és a válság leküzdésére fordítsa minden figyelmet. A cikkíró nem akar jóslatokba bocsátkozni, de megállapítja, hogy a Volgán túl fontos események érlelődnek és bár a vörös hadsereg még ellenállást tanúsít, a Szovjet a háború kitérése óta

Erős japán hajóhad közeledik a Salamon-szigetek felé

Zürichből jelentik, hogy a Távolkeletről érkező hírek szerint a japánok támadó mozdulatai egyre nagyobb arányokat öltenek a Salamon-szigeteken és környékén. Azok a japán csapatok, amelyek Guadalcanal sziget északi részében csütörtökön partraszálltak, már az ország belsejében vannak és ott fenyegetik az amerikai csapatok bal-

ODOL

Naponta háromszor

FOGPEP

bűn, amivel a gyilkosok az egész népet megterheltek, olyan borzalmas, hogy csak akkor lesz leröva, ha Heydrich politikai gondolatai beteljesültek.

Amszterdamból jelentik: (NTL.) A Wimbley Stadionban tartott légoltalmi gyakorlaton felolvasták Churchill üzenetét, amely szerint igen veszélyes és súlyos német légitámadások lehetősége áll fenn. A két év előtti védekezési módokkal nem lehet megelégedni, mert nem tudhatni, hogy milyen arányuk lesznek ezek a támadások.

Amszterdamból jelentik: Az angol hírszolgálat szerint Anglia az Egyesült Államoknak újabb hadihajókat bocsátott kölcsönkép rendelkezésére az amerikai partok előtti hajózás védelmére.

Amszterdamból jelentik: (NTL.) Az angol hírszolgálat szerint az amerikai képviselőház szombaton elfogadta azt a törvényt, amely a katonai szolgálati kö-

telezettség korhatárát 18 évre szállítja le. (MTI.)

Stokholm. (MTI) A Német TI jelenti: Az angol hírszolgálat washingtoni jelentése szerint ott hivatalosan közölték, hogy az amerikaiaknak a Salamon-szigeten szembe kellett szállni egy komoly ellenséges támadással.

Tokió. (MTI) A Német TI jelenti: A Domei-iroda jelentése szerint a kínai kommunistáknak Észak-Kína sík vidékén már nincs támaszpontjuk és az észak-kínai hegyvidéken nagy erővel folynak a japánok megsemmisítő hadműveletei. A japán csapatok sok támadást intéztek Shantung tartományban az ott lévő erős ellenséges egységek ellen. A nyolcadik kínai hadosztály egy része teljesen megsemmisült. A japán légiro sikeres támadást intézett az ellenség ellen Honan tartományban.

nem élt át olyan tragikus órákat, mint amilyenek most következnek.

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: Az időjárás rosszabbodása az egész keleti arcvonalon vasárnapig tovább tartott. Az időjárás csak a Kaukázus nyugati vidékén volt valamivel kedvezőbb. Figyelemreméltó harc eseményekre azonban itt sem került sor. Stalingrád feletti egész nap szitált a hideg, őszi eső és az arcvonal középső szakaszán megkezdődött az őszi sáros, iszapos időszak, amely minden nagyobb arányú mozdulatot megakadályoz. A német csapatok számára a téli felszerelés kiosztása már szeptember közepe óta folyik és időközben lényegében befejeződött, úgy hogy a keleti arcvonalon levő német seregek ezuttal feltétlenül biztosítva vannak még egy rendkívüli téli időszak esetére is.

dalcanaltól mintegy 300 kilométernyire látták, amint szintén a Salamon-szigetek felé tartottak. Uj-Guineából is élénkítő harcitévékenységet jelentenek. Az ausztráliai csapatok előnyomulási kísérletét az Eova folyó mentén megállították a japánok. Ennél a folyónál tegnap óta heves harc dúl.

Angol-amerikai csapatok szállítják parira Szibériában

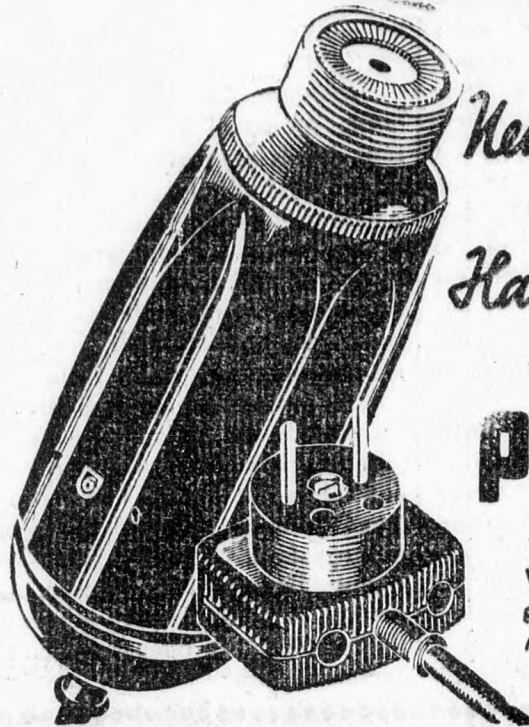
Az NST zürichi jelütése szerint a Basler Nachrichten londoni tudósítója hosszabb cikkben foglalkozik a libériai angol-amerikai partraszállással amelyről megállapítja, hogy a brit főváros politikai köreiből ezt a közös angolszász lépést általában helyeslik. Hangoztatják, hogy ezzel az angolszászok már 6 támaszponttal rendelkeznek a nyugat-afrikai part mentén. Londonban nem csodálkoznak afölött, hogy Vichy az események hatása alatt fokozott tevékenységet fejt ki afrikai gyarmatain és Nogeus tábornok hír szerint Casablancába utazott.

Rooseveltnét meghívta Londonba az angol királyné

Amszterdamból jelentik: (NTL.) A brit hírszolgálat washingtoni jelentése szerint a cincinai rádió közölte, hogy az angol királyné meghívta Londonba Rooseveltné feleségét.

Kézemfekvő:

Nem kell szappan,
penge, tál,
Ha PHILIPSHAVE-vel
borotvál!

PHILIPS

VILLANYBOROTVA
EGYEN-ÉS VÁLTOÁRAMON
MINDEN FESZULTSÉGRE

PHILIPSHAVE

MINDEN SZAKÜZLETBEN KAPHATÓ

Lelkesen készül az NSE fővárosi versenyére

Nagyvárad. Saját tud. A Nagyvárad Sport Egylet vívóit röviddel ezelőtt meghívta a RAC vezetősége Budapestre, hogy ott hármass csapatversenyben — a harmadik szereplő csapat a BEAC vívógárdája — mérjék össze erejüket. A meghívás tulajdonképpen már régen csevékes, mert a RAC vívói — mint ismeretes — két évvel ezelőtt szerepeltek Nagyváradon s már akkor szóba került, hogy az NSE „visezávági” mérkőzésre a fővárosba látogat.

A küszöbön álló versennyel kapcsolatban az NSE újonnan felszerelt és a legigényesebb követelményeknek is megfelelő vívótermében beszélgetést folytattunk Szántay Jánossal, aki jelenleg a vívószakosztály elnöke és Barabás Ferencel, valamint az egyesület két kitűnő katonai mesterével, Vas Imrével és Gyulay Gáborral együtt irányítja a vívóedzéseket. Szántay János a RAC meghívásával kapcsolatban a következőket mondta:

— Az NSE vívógárdája már egy hónap óta szorgalmasan dolgozik és készül az elkövetkező mérkőzésekre, amelyeknek pontos programját a Vívószövetség határozza meg. Erről a programról jelenleg még nem kaptunk értesítést, nyitó versenynek azonban számunkra a RAC-al való mérkőzés

már is annyit jelent, hogy egyik legkomolyabb ellenfelünkkel mérhetjük össze erőnket. Örömmel tesszük egyébként eleget a meghívásnak s gondot fordítunk arra, hogy az NSE csapatának tagjai legjobb vívóinkból kerüljenek. A versenyen — ezt szem előtt tartva — Barabás Ferenc, vitéz dr. Nadányi János, valamint Szántay János II. indulnak, akit a BEAC erre az alkalomra egyesületünknek átenged. Természetesen én is indulok — fejezi be. A verseny november végén lesz, az előkészületekre tehát még bőven van időnk.

Ezt az időt az NSE csapata alaposan ki is használja. De a gondos és magukat minden erejükkel a vívók kiképzésébe vető mesterek irányítása mellett dolgoznak és eredményesen fejlődnek az NSE fiataljai is. Vas Imre és Gyulay Gábor vívómesterek, a rendezésükre álló aránylag rövid idő alatt az egyesület középiskolás vívóiból máris kitűnő „törzsoke” formáltak s ezek a fiatalok az idén már indulnak is az elkövetkező versenyeken.

A fiatalok legjobbjai Rednik, Andrassy, Bartsch, Puskás szintén szorgalmasan dolgoznak s mellettük még egész sereg új vívó fejlődik a kezdőkre különös gondot fordító mesterük keze alatt.

A „Bolond” nagyoperett felújítása

Szathmáry Endre karnagy csöndes munkája a Szigligeti Színházban

Nem szabad szó nélkül elmenni Szabados Béla nagyoperettjének, a Bolondnak a felújítása mellett. Nem szabad elmenni, mert a Szigligeti Színház társulata és karnagyja olyat produkált benne, ami más helyen, megértőbb és kulturális behatásokra érzékenyebb közönség körében legalább érdeklődést, ha nem is meleg elismerést és jutalmat váltott volna ki. Azonban ne legyünk olyan igényesek. Csak a belefektetett munkát tekinthetjük. De azt aztán vegyük sorra és tegyük a vidéki színházak átlagos teljesítményeinek mérlegére. Bárhogyan is vélekedjünk, a Bolond előadása valóban kiváló teljesítmény volt minden tekintetben.

Vegyük először magát a darabot. Nem akarunk vele bővebben foglalkozni. Meséje, beállítása, jeleneteinek elgondolása abban a korban születtek, amikor a liberális életszemlélet diadalisan kezdett elterpeszkedni a magyar élet minden térében és ennek a liberális életszemléletnek sokféle járuléka — az idő hitellenesség, később hitetlenség, szabadkőműves vallásgyűlölet, legalább közömbösség, mind azon dolgoztak, hogy az embereket elszakítsák a hagyományos, ősi magyar vallásosságtól. Ebben a korban írják meg a Bolond meséjét. Csodálkozhatunk tehát azon, hogy a búcsúsókat jökdékvő vándoroknak állítja be, akik olcsó kíváncsiságtól űzve járják a zarándokok útját, hogy végül is a korcsma udvarán kössenek ki és vig poharazás mellett köszöntsek egymást? Lehet-e azon csodálkozni, hogy a sekrestyést persellyel állítják a templomajtóba, hogy így csalogassa az embereket be a misére? Hiszen ebben az időben más részről vakmerőségnek számíthatott megható, romantikus imajelenetet szőni a történetbe! Vakmerőség volt letérdepeltetni a főszereplőket egy templom előtt és az imádságot úgy állítani be, mint az emberi szívek megnyugtató, vigasztaló, eligazító menedékét!

Nem. A mesészövevény valóban nem csodálkozunk. Sőt megértjük, hogy miért nem játszották ezt a darabot színházainkban a liberális idők alatt. Megértjük, hogy még ezzel a romantikus, elég híg lére eresztett vallásos színezettel sem bírta ki az elsődösödött kritika mértékét. Vagy egyszerűen azért nem is merték előadni, mert az igazgatók is „stulóságon” vallásosnak tartották és még hockázatni sem merték a vele való foglalkozást.

Nem léphetünk tehát fel vele szemben túlságos sok igénnyel. Meg kell értenünk irói fogyatékoságait, ferdeségeit, amelyeket egyébként ügyes rendezői munkával el is lehetne tüntetni. Nehogy úgy járjon ez a jobb sorsra méltó darab, hogy a liberális idők vallásellenessége miatt, most pedig esetleg ilyen fogyatékoságai miatt bukjon el. Ismétlem, a rendezői kéz sok ferdeséget el tudna még tüntetni.

A darab egyébként valóban nagyszabású. Nagyoperettnek hirdetik. A szerzője is annak szánta. El kell azonban ismernünk, hogy majdnem minden részében az opera színvonalán mozog. Zenéjében az operák minden kelléke feltalálható. A főszereplők magánzómai, kettősei, hármasai, a kórusok, a zenekari intermezzók nemcsak egyenként, hanem összeszövésükben is teljesen kitölthetik egy opera keretét. Né-

hány részlet pregnánsabb kiemelése, néhány mellőzhető operett-rész elhagyása, vagy ügyes átalakítása — ezt is elvégezheti a karnagy és rendezői kéz — telje sikerei jórta.

A darab prózai részét is ügyesen gördülnek. Szelídíteni, finomítani is lehetne s ez mind a darab javára válnék. A főszereplők nagyszerűen érvényesülnek az összekeretben. Drámai feszültség is van a mesészövevényben. Mindezeket összevetve, nyilvánvaló, hogy a sokszor érhettelenül oly nagy sikert arató mai, ugynevezett modern operettek, daljátékok nyomába sem léphetnek Szabados Béla nagyoperettjének. Különösen zenei tekintetben nem. Mert mi is egy modern operett, vagy zenés vígjáték? Nagyon szegény mesére ráhúzott néhány dzsessz-melódia, érthetetlenül közbeiktelt „slágerekkel”, hastánccal, többkevesebb malacással, szegényes, szikadát aszfaltelcselődéssel, kétértelműségekkel. Mégis ezeknek van nagy sikerük. Miért? Ezt csak az a közönség tudná megmondani, amely érdeklődésével valósággal kiköveteli ezeket a színházról.

Ezért kell becsülnünk és értékelnünk azt a munkát és fáradságot, amelyet a Szigligeti Színház együttese, elsősorban karnagyja, Szathmáry Endre, a Bolond felújításába belefektetett.

Elsősorban a zenekar precíz, finom játéka tűnik fel. A nehéz, sokszor egészen komoly muzsika betanításán és interpretálásán keresztül ismerjük meg igazán a Szigligeti Színház karnagyának kiváló zenei tudását és képességeit. A kórusok egyenesen meglepetésszámba mennek. Egyébként is a kóruszámok a darab legszebb részei. Szathmáry Endre karnagy Matolcsy Zoltán második karnagy segítségével teljes mértékben ki tudta aknázni azokat a zenei lehetőségeket, amelyeket a kóruszámokba rejtett el a szerző.

A szereplőket megbírálni, megdicsérni, vagy kifogásolni a kritika dolga. Itt most nem erről van szó. Csak arra akarunk rámutatni, hogy az énekes főszereplők méltán sorakoznak fel azok mellé, akik a betanított nehéz és eléggé sohas nem méltányolt munkájukat végezték. Minden dícséretet megérdemel a kar, amely a kóruszámokat olyan szépen énekelte el, annál is inkább, mert utóvégre nem éneklar, hanem szereplő gárda. Aki valaha is énekelte bármilyen egyszerű kis éneklarban, vagy egyenesen vezényelni volt alkalma, az tudja, hogy mit jelent a kórusének és mit kell áldozni csak néhány rövid szám megtanulására is fegyelemből, tudásból, akaratból, tehetségből!

Rá akartunk mutatni ezekre, mert úgy gondoljuk, hogy kötelességünk. Különösen Szathmáry Endre karnaggal kapcsolatban. Utóvégre már több mint két éve itt van Nagyváradon és az ő zenei tudásának, munkájának elismerése mindig csak ott húzódtott meg a beszámoló végén, ahol is az szokott állani: a zenekart Szathmáry Endre karnagy a tőlünk szokásos hozzáértéssel dirigálta. Ez is a jobbik eset. Mert mindig több a kifogás és a kritika. A Bolond felújítása jó alkalom arra, hogy felfigyeljünk rá és elismeréssel adozzunk neki. Aki végighallgatta a Bolond előadását, az igazán fogadni nekünk, Aki pedig ezután látja meg, az még inkább.

Önkormányzati jogok csökkenése

Irta: Dr. Paál Árpád

A megyei, városi és községi tisztviselők alkalmazásának és szolgálati viszonyainak átmeneti rendezéséről szinte váratlan hirtelenséggel törvényjavaslatot terjesztett elő kormányunk, s azt a képviselőház igen gyorsan napirendre is tűzte és két nappal tárgyalás után el is fogadta. A törvényjavaslat arra vonatkozik, hogy az említett tisztviselők alkalmazási módja nem a választás lesz, mint ahogyan azt eddigi törvényeink előírják hanem a kinevezés. A rendelkező hatáskörü megyei és városi tisztviselőket, továbbá a falusi jegyzőket a belügyminiszter nevezi ki, a kiegészítő és kezelő munkában foglalkoztatott tisztviselőket az alispán, illetve a törvényhatósági jogú városokban a polgármester. Ugyanezeknek a kinevező hatóságoknak arra is joguk van, hogy közszolgálati érdekből, vagy az illetők kérésére más állomáshelyre helyezhessék át az önkormányzati közigazgatás alkalmazottait. Ilyen áthelyezést csak a törvényhatóságok első tisztviselőit (alispánt, polgármestert) nem érheti.

Röviden mondva ez nem egyéb, mint a helyi önkormányzatok tisztviselőválasztási jogának az elvétele. Sokszázados önkormányzati jognak a megszüntetése. Az önkormányzatoknak csak a gazdasági üzemelési maradt meg továbbra is az a joguk, hogy ezek alkalmazottait maguk válasszák. Amennyiben azonban ezeknél a gazdasági üzemelési eddigi a törvényhatóság első tisztviselője nevezi ki az alkalmazottakat, úgy természetesen ezekre nézve is közvetve kihatással lesz az új törvény, mert nem az önkormányzat választott tisztviselője fogja az üzemi személyzetet alkalmazni hanem a felülről kinevezett helyi közigazgatási vezető. Az állami kinevezési rendszer tehát így még az önkormányzatok magánalkalmazottaira is kihat.

A nagy változást enyhíteni kívánja az új törvény azzal, hogy a kinevezési rendszert csak átmeneti ideig alkalmazza, s végső határidőül 1947. december 31-ikét tűzi ki, ameddig az új törvény érvényben maradhat. Természetes azonban, hogy a végső határidő letelte előtt is a törvényhozás a kinevezési rendszer helyébe visszaállíthatja a helyi önkormányzatok választási jogát. Hogy ilyen irányban változik-e a fejlődés, az mindenesetre a jövő kérdése. El lehet képzelni olyan fejlődési fordulatot is, hogy politikai, vagy államgazdasági, vagy éppen nemzetközi érdekek miatt a most még „átmeneti” jelleggel behozott kinevezési rendszert véglegessé teszik. Ez attól függ, hogy a helyi önkormányzati testületek jelentőségét a jövőben hogyan fogják föl; szükségesnek fog-e mutatkozni, hogy ezt a jelentőséget növeljék, s az önkormányzatoknak azt a hatáskört is visszaadják, mely őket inkább rendelkezővé tudja tenni a területükön működő közigazgatási alkalmazottakkal szemben.

Az új törvényjavaslatról szóló rövid vita kerülte az önkormányzatok közigazgatási jelentőségének ezt a mélyebb vizsgálatát. Az előadó is, a törvényjavaslat elfogadása mellett szónoklók is inkább azt kívánták fel-
tüntetni, hogy ez az átmeneti kineve-

zési rendszer az önkormányzatok ősi jogával nem ellentétes, ha ugyan bizonyos mértékben szűkíti is ezt a hatáskört. A belügyminiszter záróbeszéde különösebben ki is hangsúlyozta, hogy az önkormányzatokat mennyire nagyrabecsüli, azokat mennyire fontosnak tartja, s hogy a mostani törvényjavaslat igazán csak átmeneti időre, helyzeti kényszerűségek okából kívánja behozni a kinevezési rendszert. Hogy 1947-ig okvetlenül visszatérnek a régi választási rendszerre, ezt is mondotta a belügyminiszter. Ezek a kijelentések mindenesetre megnyugtathatják azokat, akik az önkormányzati közigazgatás hatásköri erejének a további fenntartását nagy közérdeknek tartják, sőt ezt a hatásköri erőt éppen a korszerű szükségletek jó ellátása érdekében még fokozni is kívánják.

A mostani kétnapos képviselőházi tárgyalás általában inkább kegyeletes meghajlás volt az önkormányzatok választói joga és a választásokban kiérlelődött hagyományai előtt. Ezzel a kegyelettel mintegy elvileg fönn is tartotta a helyi tisztviselők alkalmazására az önkormányzatok régi történeti jogát. Hogy az elvi fenntartás majd gyakorlatilag is visszahozza-e azt az önkormányzati hatáskört, az függ attól, vajjon a helyi társadalmak egészséges éntudatot, s szellemi és gazdasági tartalmasságot tudnak-e megvalósítani. A nemzet érdeke mindenesetre az volna, hogy a vidéken kint közélet megteljen ilyen tartalmassággal, mely minél elevebbé, minél tehetősebbé tudja tenni az ország minden részében a helyi életet.

Ebből a szempontból nézve, az új közigazgatási törvényalkotás visszafejlesztően is hathat az önkormányzatokra, bár kifejezetten hangsúlyozták a legilletékesebbek, hogy ilyen tendencia nincsen. Hangoztatták azt is, hogy a tisztviselők alkalmazási módja nem lényeges kelléke az önkormányzatoknak, vagyis életeres önkormányzat lehetséges akkor is, ha nem maga választja az alkalmazottait, hanem fölülről és országos központból való kinevezéssel osztják a rendelkezése alá a tisztviselőket. Az a fő, hogy rendelkezése alatt álljanak. Ez a felfogás elvileg, eszméileg helyes, csak éppen gyakorlatilag jöhet kérdés alá, vajjon az olyan tisztviselő, aki alkalmazását nem a helyi közvélemény erejéből kapja, tud-e működésében nemcsak tekintettel lenni a helyi közvéleményre, de teljesen oda is azonosulni ahhoz.

Visszont erős tisztviselői egyéniségeknek jó hatása lehet éppen abban az irányban, hogy bár alkalmazásukat nem is a helyi közvéleménytől kapják, mégis a közvéleményre nevelőn, elénkítően, tartalmasítón tudnak hatni. Ez is igaz. De éppen ilyen hatásköröknek megvan az a vonatkozása is, hogy a helyi társadalmi erők a vezető tisztviselő iránt több alárendeltséget éreznek, mint amennyi a saját magukból való öntudatképzéshez szükséges volna. Sok lesz a fejbőlöntő, a véleményalakításban bátorítalan, a helyi érdekek felfogásában a mindenkor vezetőhöz alkalmazkodó, az alkalmazkodásból megszokást csináló ember, aki elszokik a helyi életben való aktivitástól, s vagy

kényelmesen ráhagy mindent a vezetőre, vagy meghunyászkodva csak szolgai eszméletlenséggel kullog a vezető után. A helyi közvélemény belső erejét az ilyen kényszerűségek ráhagyások, eszméletlenségek semmi esetre se növelik. Kezdeményező és alkotó képességek így a helyi önkormányzatokban föl nem gyűlhetnek. Azok nélkül pedig csak névleges az önkormányzat.

A közigazgatásügyi irodalom az önkormányzati tisztviselők alkalmazási módja felőli értékelés tekintetében megoszlik, illetve sok közigazgatástudós az a véleménye, köztük a magyar államtan legkiválóbb tudósának, Concha Győzőnek is az a nézete, hogy ez az alkalmazási mód az önkormányzatok hivatásához képest közömbös dolog. Lehet kinevezett tisztviselőkkel is jó önkormányzat. Viszont a másik közigazgatástudományi nagyság, akinek korszakalkotó jelentőségét Concha is elismeri, a német Stein Lö-rinc, az önkormányzat lényegébe tartozónak tartja, hogy ez maga választja a tisztviselőit. Abban azonban úgy a választási rendszer tudományos szószólói, mint az alkalmazási módot közömbösnek tartók szinte egyhanguan megegyeznek, hogy kinevezési rendszer esetén az illető helyhez jobban kötődtek közül kell tisztviselőt alkalmazni, s hogy azok áthelyezhetősége kinevezés esetén se lehetséges. Amint a már elmondottakban jeleztük, a mi új törvényjavaslatunk ebben a tekintetben semmi biztosítékot nem foglal magában, sőt éppen ellenkezőleg, kifejezetten lehetővé teszi a kinevezettek áthelyezését. Ez természetesen a tisztviselőket még inkább közzébe hozza a kinevező hatósággal, illetve kapcsolatát még lazábbá teszi az önkormányzatokkal szemben.

A kinevezési és választási rendszer kérdése az ország feldarabolása előtti korszakban is nagy vitatéma volt az akkori teljes kiterjedésű Magyarországnak. Az 1891-ik évban szenvedélyes vita folyt igen sokáig arról a kérdésről, hogy az ország házból mint a sajtóban. Az akkori kormány ki tudta ugyan erőltetni, hogy a közigazgatás államosítását alként kinevezték egy törvényben (az 1891. 38. cikkben), azonban visszavonta az erre vonatkozó törvényjavaslatnak azt a további részét, mely a kinevezési rendszer és az államosítás egyéb gyakorlati előírásait foglalta magában. A csonka törvényt aztán 1907-ben az 58.

törvénycikk egész határozottsággal hatályon kívül helyezte. Ez utóbbi törvénynek az volt az inkodolása, hogy „a nemzet a régi önkormányzati rendszert akarja új életerővel ellátni”, s így „nem hagyhatja ott közjogunkban azt az elvet, melyet megvalósítani nem fog. Az 1891: 38. törvénycikkben a nemzet pálcát tört a választási rendszer fölött. Most minden a nemzet újra felkarolja ezt a rendszert, a fölötté kimondott marasztaló ítéletet hatályon kívül kell helyezni”.

A régi történeti Magyarország utolsó szava ez volt a kinevezési és választási rendszer kérdésében. Most, amikor a régi történeti határok még együtt nincsenek, igen természetes, hogy a mai magyar törvényhozásnak még kegyeletesen kell a volt Magyarország hagyományára gondolni. Ez is oka lehetett, hogy a most tárgyalt törvényjavaslat csak ideiglenesen hozza be a magyar közigazgatás szervezetébe a kinevezési rendszert. A végleges állásfoglalás ebben a tekintetben csak úgy történhetik, ha az ország jövő fejlődésének a magyar társadalom jövő alakulásának eshetőségeit mind végig-gondoljuk, s ahhoz képest határozzunk afelől, vajjon a helyi társadalmak önkormányzatában a szűkebbre szorítást látjuk-e szükségesnek, vagy ellenkezőleg a több, mélyebb és hathatósabb életképességet. Még erre nézve lesznek mondanivalóink.

Hétfőn reggel megkezdtek az adóalanyok és adótárgyak összeírását

A városi adóhivatal tudomására hozza az adósoknak, hogy az 1943. évre szóló adóalanyok és adótárgyak összeírását f. évi október hó 19-én megkezdte. Az ezen célra alkalmazott és igazolvánnyal ellátott ideiglenes kiegészítő munkaerők házról-házra járva végzik az összeírást. Az összeírási nyomtatványok ingyenesek és azok kiállításáért az összeíró közeg pénz nem kérhet és nem fogadhat el.

Felhívom az adózókat, hogy az összeírási nyomtatvány adataira késelelem nélkül és a valóságnak megfelelően válaszoljanak, mert ellenkező esetben a városi adóhivatal a törvényben előírt büntetést fogja alkalmazni.

Nagyvárad, 1942. október 17.

Dr Gyapay László s. k. h. polgármester.

Szőrmék, bundák
nagy választékban

HALÁSZ IMRE
szőrme üzletében

Kazinczy Ferenc u. 4. Telefon: 18-90.
(Szinház mellett)

Javításokat felelősséggel pontosan eszközöl

Szines filmképek a katolikus leányok tarka napjáról

— Minden volt a műsorban, ami a lelket és a testet nemesíti és felderíti —

Nagyvárad, október hó.

Igen, szines filmképek voltak a katolikus leányok tarka napjának eseményei. Ugy peregték le a megfigyelők ezeme előtt, mint egy kedves, hangulatos film szines kockái. A tarka nap résztvevői mind szereplők voltak. A legjobb szereplők, mert a legteljesebben átélték a tarka nap egymásután gyorsan lépergő szines eseményeit, élményeit.

Dicséretreméltó volt a Katolikus Leányok Országos Szövetségének ez a terve, hogy egy napra összegyűjtse a leányokat és a legváltozatosabb programmal, elméleti és gyakorlati, szívet, lelket nemesítő dolgokkal tanítsa, szórakoztassa őket.

Igaz, tanulni és szórakozni egyedül is lehet. De a közösségnek olyan varázsa, olyan nevelőereje van, amit máshol nem lehet megtalálni. Azután itt van a nagy cél: egymást megismerni, egymáshoz közelebb jutni. Sokan talán nem tudták maguknak megmagyarázni azt a jóleső érzést, ami szívüket eltöltötte a nap folyamán. Eláruljuk: a közösség varázsa volt ez. Az elzárkózottak a hideg és ri-

deg természetűek így szoknak hozzá a közösséghez, így lesznek Isten gondolata szerinti társas lényekké. S az öröm, ami itt fakad a szívekből? Talán az első pillanatra mesterkéltnek tűnik fel, különösen azoknak, akik a szórakoztató ipar (mozi, club, színház utáni kávéház) vagy kerthelyiség) vitathatatlanul nagyobb szímaságát idézik fel, azonban a tarka leány nap résztvevői nem foglalkozhatnak ilyen gondolatokkal, legfeljebb arról lehet szó, hogy a zárkózottságból, a kezdeti elfogódottságból kell kigombolkózni. Ha majd rájönnek a leányok, hogy mindenki szabadon kibontakozhatik, ha majd megnyílnak a szívek, összecsilannak a szemek, megindulnak az apró kis bizalmas összecsalások, ha majd testvériesen fonódnak össze a karok, ha majd víg hahotázásban, vagy ha a véletlen úgy hozza, komoly aggodalmaskodásban bujnak össze a buksi fejek, akkor fogjuk látni igazán a tarka leány napok értelmét. Egyelőre az a fontos, hogy az első után jöjjön a többi...

rut: Vitéz Góthay Béláné a „klub-mama”. Együtt énekel a leányokkal azokat a népdalokat, amelyeket Csikyné Schippert Margit, az Immaculata intézet fiatal, nagyon tehetséges énektanárnője lop bele a szívekbe. Fújják mind ahányan és a szemek összecsilannak a jókedvtől. Igazi magyar népdalok esendülnek fel. S a lelkesedés tetőfokára

hág, amikor sor kerül a székely himnuszra. Nem arra a szerencsétlen giccsre, amit annak nevez a tévtudat, nem arra a műnyálkára, amelyiknek soha semmi köze sem volt a székelyekhez, hanem az igazira. Hogy is van csak?

Óh én édes jó Istenem,
Oltalmazóm, segedelmem,
Vándorlásban reménységem,
Inségemben lány kenyerem.

Vándor fecske sebes szárnyát,
Vándorlegény vándorbotját,
Vándor székely reménységét:
Jézus áldd meg Erdély földjét!

Áhitatos hangulatban szárnyaltak az édesbús melódiák s az énekóra kitörölhetetlen nyomokat hagy a lelkekben...

Kék paradicsomból ötféle, kelvirágból hatféle

Nem is lenne igazi tarka nap, ha a főzőceke hiányoznék belőle. Nincs azonban baj. Itt van Horváth Ilona, a Bóttó Ferenc háztartási iskola kitűnő igazgatónője, aki két ügyes növendékével hozorkányos ügyességgel mutatja be néhány kék paradicsom és kevés párolt karfiol felhasználásával a házi-szonyi leleményesség iskolapéldáját. Pillanatok alatt készülnek el szemünk előtt a legválogatottabb fogások. Némelyikükhöz alig kell valami. Még csak azt sem mondhatjuk, hogy afféle „vakulj magyar, ne lésd tót” ételek. Komoly, tápláló dolgok, szigorúan a vitaminok és tápsók tudományos értékelésével.

Megismerkednek a leányok a Lahmann-fazékkal. Szemünk előtt készül el

minden fogás és még ott meg is lehet kóstolni. Oldalt duruzsol egy kis petróleumfőző. Két kis növendék sűrű-forog (az egyik hétgyermekes székely család gyermeke roppant büszke szerepére s meg is mondja a végén: ma szépen elgáltam a hazát!) A leányok nevetve, tréfálva tanulnak s alig veszik észre, hogy eltelt az idő.

Még egyszer vissza a kápolnába. Hogyan is fejeződhetnék be a szép nap: Isten szent színe előtt, a Szűzanya oltalma alatt...

December 13-án lesz a következő tarka nap. Én azt olvastam ki a szemekből, hogy akik ott voltak, mind eljönnek és újabb tagokat is hoznak magukkal. (pont.)

Torna, szentmise, szórványkérdés

Részletekkel most már nem foglalkozunk. A meghirdetett műsor dolga volt az. Reggel 9 órakor megkezdődött a torna. Komolyan és eleinte elfogódottan. De csak az első pillanatban. A megmozdított tagok gyorsabb ütemre készítették azt a csodálatos kis műszt, amit szívnek nevezünk, a fiatal vér csodálatos hamvas pirja kiült az arcokra és a kis csapat a kezdők bátor serege úgy hajlott, guggolt, lépett a tanárnő vezényszavára, mintha legszentebb kötelességét végezte volna.

Igen, jó volt a sorrend. Ép testben ép lélek! Friss, mosolygó, kipirult arcok kellettek ide, nem zárkózottság és elákelősködő hideg tartózkodás. Így, kipirult arccal, megmozdult vérrrel, az egymás mellett végzett tornagyakorla-

tok emlékeivel kell bevonulni a kápolnába, ahol a szentmise és a szentbeszéd kegyelmi hullanak a fogékony lelkekre... Dr. Dávid László kolozsvári teológiai tanár, az erdélyi szórványkérdés egyik legalaposabb és leghivatottabb ismerője lép az oltárhoz s mondja el az evangélium után szentbeszédét. Kiosztja a lélek táplálékát. Rövid szünet és a leányok mindnyájan átvonulnak a nagyterembe, ahol a szórványkérdést ismertette ugyancsak dr. Dávid László. Mit mondjunk az előadásról? Igen. Adatok, grafikonok: térképek kerülnek elő és megjelenik a szemek és szívek előtt a legégetőbb magyar sorskérdés. Mindenütt csillogó szemek, érdeklődés és a végén felzúgó taps. Az elvetett mag valóban jó talajra hullott...

„Mit is akarunk, mi leányok?”

Ha ezzel a kérdéssel kezdődik a tarka leány nap, sokan talán csodálódottan sóhajtottak volna fel: megint unalmas előadás, megint újabb együletesdi, vagy mozgalmi fecsegés. Így azonban szinte idekiváncsolt a KLOSZ elnökének, Horváth Annának tappraesett ismertetése a katolikus leánymozgalom célkitűzéseiről. A lélektani pillanat ez volt. Fogékony lelki hallgatóság figyelte a komoly, bátor szavakat: hogy a szövetség mélyen katolikus és erkölcsiben tiszta leányokat akar, hogy a katolikus leány mindig tettekre kész, amikor hitét, meggyőződését valóra kell váltani, hogy

a katolikus leány bátran kiaknázhassa a modern élet eszközzeit és lehetőségeit célja elérésére, hogy a katolikus leány bátran vallja a ma annyira nem divatos igazi női eszményt, mert minden ízében nő akar lenni.

Komoly az elnök, komolyak a kimondott szavak, mondatok, komolyak a hallgatók is, de az arcokra korábban kitűzsedett pír ott ég és azt mondja, hogy a szavak nem hangzottak el hiába. Gondolkoznak, elmélkednek rajta...

Az elnök előadása után következik a közös ebéd. Nem sokan maradtak bent. Sokan hazamentek. De már voltak olyanok is, akik az előre meghatározott rend szerint batyuból ebédeltek. A következő tarka napon ez is másképpen lesz. A közös batyuzás a szines filmkockák egyik legszínesebbje lesz majd.

Hogyan van hát az igazi székely himnusz?

Délután 3 órakor kezdődik el a tarka nap egyik legkedvesebb része, az énekóra. A leányok az asztal körül helyezkednek el. S a legfigyelmesebb, a legderüesebb valamennyi között az, akinek meleg tekintete, jószagos szíve valóságosan körülöleli az egész szép leánykoszo-

Varga József iparügyi miniszter résztvett a szatmári iparosotthon felavatásán

Kisegyziszienciák megerősítésében látja a kormányzat a szebb jövőt

Szatmárnémeti. (MTI) Dr. Varga József iparügyi miniszter és Szez Lajos pénzügyi államtitkár részvételével vasárnap volt a MÉP szatmárnémeti alakuló közgyűlése, valamint az iparos otthon újjáavatása. Az újjáalakított Iparos Otthonban folyt le a MÉP szatmárnémeti szervezetének alakuló közgyűlése.

Kölcsey István országgyűlési képviselő megnyitóját után Kiss Bertalan dr-t választották meg elnöké. Majd Szász Lajos államtitkár szólalt fel.

Örömmel mutatott rá, hogy a szatmárnémeti szervezet megalakulásában a trianoni és az elszakított magyarság teljes egységbevaló forradását látja. A mai háborúról szólva hangoztatta, hogy a magyarságnak két fegyvere van: az egyik a kereszt, a másik a kard. Minden erőnkkel dolgoznunk kell azon, hogy az a kéz, amely a keresztet tartja ne remegjen meg és ne avengüljön az a kar, amely a kardot fogja.

Az államtitkár beszéde után dr. Kiss Bertalan mondott székfoglaló beszédet.

Az alakuló közgyűlés után az iparosok otthonában folyt le az újjáavatási ünnepség is, amelyen Varga József iparügyi miniszter nagy beszédet mondott. Beszéde elején elismeréssel szólt a szatmárnémeti iparos társadalomról, amely 22 éven át meg-

maradt magyar hite mellett

A megpróbáltatás nehéz éveinek tapasztalatai azt mutatták, hogy az önálló kisegyziszienciák voltak a legerőteljesebb bástyái a magyarságnak.

A jövőt is ilyen kisegyziszienciák megerősítésében látja. A kormány teljes tudatában van az ipar és kézműipar jelentőségének és igyekszik biztosítani fejlődésének útját. Büszkén hivatkozott az elmúlt héten Budapesten megtartott nemzetközi kézművesipari konferencia eredményére és az ott elhangzott nyilatkozatokra, amelyek szerint egy országban sem történt annyi gondoskodás a kézművesiparosságról, mint Magyarországon. Igyekszem segíteni a kézművesiparot hitellel, helyes nyersanyagelosztással és megvalósítani kívánom minden iparos régi álmát: a kispárosok és kiskereskedők öregségi balesetbiztosítását. A szükséges előmunkálatok ehhez már befejeződtek.

A miniszter végül Isten áldását kérte az Iparos Otthon munkájára.

Nagy tetszéssel fogadott beszéde után Szász Lajos államtitkár szólalt fel.

Délben közeledt volt. A miniszter és Szász államtitkár délután visszautaztak Budapestre.

Kávéházakban és vendéglőkben került a „MAGYAR LAPOK”-ot.

Cipőgyári mestert,

aki gépeken dolgozik,

felvesz

vidéki cipőgyár

Hétfőn este 6-8-ig

Hunnia szállóban

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30, félévre 15, egy óra 2.50 pengő.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 72.301.
Késziratokat nem adunk vissza.

KALLAY MIKLÓS MINISZTERELNÖK AZ EGRI KERÜLET ÚJ KÉPVISELŐJE. Egerből jelentik: (MTI.) A MÉP választókerületének nagyválasztmánya vasárnap délután ülést tartott és elhatározta, hogy a választókerület jelöltéjét Kállay Miklós miniszterelnöknek ajánlják fel. Erről a miniszterelnököt táviratilag értesítették, aki táviratban közölte, hogy elfogadja a jelölését.

A Magyar TI jelenti: **Petró Kálmán** halálával megüresedett egri választókerületben október 31-én lesz a képviselőválasztás. **Kállay Miklós** miniszterelnök a kerület képviselőjelöltje október 21-én délután mond beszédet az egri városházán.

NAGYOBB TERJEDELEMBEN JELLENIK MEG A MAGYAR KATONA-UJSÁG. Gazdag tartalommal változatos és érdekes szöveg- és képiportókkal jelent meg a „Magyar Katonaujság” legújabb száma. „Harc és munka” című vezércikkre utal a háborús helyzetben szükséges magatartásra. fedőlapot színyomással négyoldalas értékes melléklet egészíti ki. A nagyobb terjedelemben 12 oldalon megjelenő lap ára változatlanul 10 fillér.

Legújabb típusú

rádiók

Kerékpárok, varrógépek részleteire is.

Pálffy Jenő Kihely-kereskedő

Mussolini-tér 16. Telefon: 15-24

SZÉPEN SIKERÜLT AZ OLASZ KULTURINTÉZET FILMBEMUTATÓJA. Nagyvárad. Saját tud. Megemlékeztünk arról, hogy az Olasz Kulturintézet nagyváradai Lektorátusa érvényesítésével olasz kulturfilmek bemutatásával kedvezkedik a város közönségének. A filmbemutató vasárnap délelőtt volt a Casino Mozcószínház helyiségében. Az előadáson megjelent **dr. Cziffra Kálmán** megyei főispán, **dr. Hlatky Endre** városi főispán, **dr. Soós István** polgármester és még sokan mások. A filmbemutató előtt **dr. Corrado Ortolani** lektor mondott üdvözlő beszédet. Beszédében megköszönte a hatóság képviselőinek és a közönségnek érdeklődését, majd felsorolta a bemutatásra kerülő filmeket. Beszédében rámutatott arra, hogy a magyar-olasz kulturális kapcsolatok ápolása a célja és kérte a megjelent hatóságokat és a közönséget, hogy együttműködésükkel segítsék őt ebben a munkájában.

Meghalt Brazília híboros érseke. Buenos-Airesből jelentik: (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Brazília híboros érseke 61 éves korában meghalt.

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

A „Kárpátmedence” most megjelent októberi száma a szövetségi kérdést tárgyalja. Cikkírói: **Ihrig Károly:** A szövetségi kérdést az irányított gazdaságban, **Wünscher Frigyes:** fogyasztási-, termelő- és értékesítő szövetségek, **Nagy Ferenc:** az eszmei szövetségi élet felé, **Szilágyi László:** Idősebb hitelszövetségi kérdések, **v. Gábrriel Jenő:** a Hangya szövetségek intézményei, **Tahy István:** az ipari szövetségi mozgalmunk kérdései, **Hajdu László:** az iskolaszövetségek, **Oberding József György:** a szövetségek és a magánkereskedelem Erdélybe, **Szentiványi Dezső:** a szövetségi mozgalom a Délvidéken, **Szabó Miklós:** a szövetségek híralata és a kiváncsulusok. **Csery Clause Mihály:** gróf Károlyi Sándor. E nagyobb tanulmányok mellett számos rövidebb cikket olvashatunk még a hazai és külföldi szövetségek működéséről. A különszámot **dr. Szabó Miklós** állította össze, s annak megjelentetésével ismét fontos feladatot teljesített a „Kárpátmedence”.

ADÓKEDVEZMÉNYT KAPNAK A JÖVEDELMI ADÓ ALÁ NEM ESŐ LEGALÁBB HÁROM GYERMEKES CSALÁDFŐK. A városi adóhivatal tudomására hozza az érdekelteknek hogy a 166.000—1940 sz. P. M. rendeletben foglaltak értelmében jövedelemadó alá nem eső és legalább 3 gyermekes családfők adókedvezményt kaphatnak.

Felhívom az érdekelteket, hogy f. évi október hó 19—25 között jelentkezzenek a városi adóhivatalnál (földszint 21 sz. szoba) a hivatalos órák alatt adataik felvétele végett és családi állapotuk igazolására hozzanak magukkal két tanút. Tájékoztatóul közlöm, hogy csak a jövedelemadó alá nem eső családfők jelentkezzenek.

FAÉRTEKEZLETET TART A POLGÁRMESTER. Nagyvárad. Saját tud. A polgármester kedden délelőtt 11 órakor faértekezletet tart, amelyre meghívja az erdőfelügyelőség vezetőjét és a fakereskedőket és igyekszik orvoslást találni azokra a panaszokra, amelyek a közönség részéről is hozzá jutottak.

Modern festett **BUTOR** olcsón kapható **MEZEINÉI.** Szabadság-utca 12. és Szacsav-utca 48. Hálók, kombinált szobák előszobák, konyhák.

A nagyváradai kir. járásbíróóság
Pk. 12.518—1942—5. szám.

IDÉZŐ HIRDETME NY

A nagyváradai kir. járásbíróóság közhírré teszi, hogy Nagyvárad thj. város kérelmezőnek **Török Ferenc** és neje **panaszolt** ellen az 1440—1941. M. E. sz. r. 7. §-a alapján indított perében egyezségi tárgyalásra határnapot tűzött és felhívta a feleket, hogy 1942 évi november hó 6. napján délelőtt 8 órakor hivatalos helyiségében (Széchenyi-tér 14. házszám, 31. ajtószám alatt) jelenjenek meg, egyszersmind pedig **Török Ferenc** és neje **Kárász Erzebet** panaszlottak részére — akik ismeretlen helyen tartózkodnak — ügygondnokul **Dr. Sebő Mihály** nagyváradai ügyvédet (lakik Nagy Sándor utca) nevezte ki.

A bíróság felhívja a panaszlottakat, hogy a fent megjelölt határnapon és órában személyesen vagy képviselőre jogosult és igazolt meghatalmazott által jelenjenek meg, mert ellenkező esetben az ügygondnok fog helyettes eljáráni.

Nagyvárad, 1942. évi szeptember hó 25. napján.

Dr. Horváth Sándor s. k.
kir. jbró.

A kiadmány hitelűl: **Mártha,** kiadó.

KORONA Filmszínházban

Barlettai párviadal

Jön Péterrel A harmincadik világfilm

ORSZAGOS HADIARVAALAP LÉTESÍTÉSÉT KÉRI A TURUL SZÖVETSÉG

A MOT jelenti: A Turul Szövetség fővezérége kihallgatáson jelent meg **Lukács Béla** tárcanélküli miniszternél, aki előtt előterjesztést tettek egy országos hadiárva alap létesítéséről. A létesítendő alapon keresztül kívánják leróni kegyeletüket azok iránt, akik életüket áldozták a nemzetért és az ifjúságért. A miniszter örömmel hallgatta az elhatározást, amely méltóképpen illeszkedik be a Kormányzóhelyettes emlékéit megőrkítő törvény végrehajtásába.

ÉPÍTŐMUNKÁSOK DALARDAJA ÖTÉVES ÉVFORDULÓJÁT ÜNNEPELTÉ AZ NMK

Vasárnap délután fél 5 órai kezdettel tartotta meg a Nemzeti Munka Központ Építőmunkás Dalárda 5 éves évfordulóját, mely alkalommal a dalárda tagjait diszoklellel tüntették ki.

Az ünnepélyt **dr. Szabó Lajos** daloskerületi elnök nyitotta meg visszamelekezve a dalárda 5 éves múltjára.

Utánna **Szabó Béla,** a dalárda elnöke ismertette a dalárda múltját, majd **dr. Szabó Lajos** kiosztotta a diszokleveleket.

Az ünnepélyes megnyitás után a vendégként jelen volt **Sztáray-énekkar Soós András** karnagy vezényletével különböző magyar dalokat adott elő, majd műsorszámok következtek, melyek kiemelkedő számai voltak **Magyar M.**-né hegedű kíséretében előadott melodramája, majd **Soós Lili** Magda nagy tetszést aratott előadása következett.

Az ünnepélyt **Szabó János** képviselő, az NMK elnöke zárta be, méltatva a dal fontosságát, mely minden időben a magyarság faji öntudatának egyik legfontosabb kifejezője volt.

A nagyváradai kir. járásbíróóság
Pk. 12.518—1942—6. szám.

IDÉZŐ HIRDETME NY

A nagyváradai kir. járásbíróóság közhírré teszi, hogy Nagyvárad thj. város kérelmezőnek **Deczki Sándor** panaszlott ellen az 1440—1941. M. E. sz. r. 7. §-a alapján indított perében az egyezségi tárgyalásra határnapot tűzött és felhívta a feleket, hogy 1942 évi december hó 4. napján délelőtt 9 órakor hivatalos helyiségében (Széchenyi-tér 14. házszám 31. ajtószám alatt) jelenjenek meg, egyszersmind pedig **Deczki Sándor** panaszlott részére — aki ismeretlen helyen tartózkodik — ügygondnokul **Dr. Boross István** nagyváradai ügyvédet nevezte ki.

A bíróság felhívja a panaszlottakat, hogy a fent megjelölt határnapon és órában személyesen vagy képviselőre jogosult és igazolt meghatalmazott által jelenjenek meg, mert ellenkező esetben az ügygondnok fog helyettes eljáráni.

Nagyvárad, 1942. évi október hó 2. napján.

Dr. Horváth Sándor s. k.
kir. jbró.

A kiadmány hitelűl: **Olvashatatlan** aláírás, kiadó.

A nagyváradai kir. járásbíróóság
Pk. 12.515—1942—6. szám.

IDÉZŐ HIRDETME NY

A nagyváradai kir. járásbíróóság közhírré teszi, hogy Nagyvárad thj. város kérelmezőnek **Bozák János** panaszlott ellen az 1440—1941. M. E. sz. r. 7. §-a alapján indított perében egyezségi tárgyalásra határnapot tűzött és felhívta a feleket, hogy 1942. évi december hó 4. napján délelőtt 9 órakor hivatalos helyiségében (Széchenyi-tér 14. házszám emelet 31. ajtószám alatt) jelenjenek meg, egyszersmind pedig **Bozák János** panaszlott részére — aki ismeretlen helyen tartózkodik — ügygondnokul **Dr. Boross István** nagyváradai ügyvédet nevezte ki.

A bíróság felhívja a panaszlottakat, hogy a fent megjelölt határnapon és órában személyesen vagy képviselőre jogosult és igazolt meghatalmazott által jelenjenek meg, mert ellenkező esetben az ügygondnok fog helyettes eljáráni.

Nagyvárad, 1942. évi október hó 2. napján.

Dr. Horváth Sándor s. k.
kir. jbró.

A kiadmány hitelűl: **Olvashatatlan** aláírás, kiadó.

SZÍNHÁZ

Színházi iroda közleményei:

— **Premier bérlet hétfőn este! Szerdán opera est!**

— **Gazdátlan asszony.** Barabás Pál nagysikerű vígjátéküldönása, mely az Andrassy-uti Színházban volt hosszú időn át műsordarabja, hétfőn este kerül bemutatásra premier bérlet keretében. A bérletben kedden este kerül színre. Főszereplők: **Hotty Éva,** Szófi Arany, **Sármágy Miklós,** **Bakay Lajos,** **Pákozdy Ferenc** és **Barsy Béla.** A kitűnő Barabás darabot **Sármágy Miklós** rendezti.

— **Németh Márta** kamara énekesnő, a bécsi Opera és a m. kir. Operaház tiszteleti tagja, **Csóka Béla,** **Liontas Constantin,** **Rácz Tilda,** **Szűcs D. Péter** operanékesek vendégfelléptével, valamint **Márffy Vera** és **Benkő Béla** felléptével szerdán este **Verdi** örökzöld műterműve a **Troubadour** kerül színre, felemelt helyárrakkal. Bővített zenekar, megrősített kórus. Jegyek elővételeiben már válthatók.

— **Csütörtökön este** propagandamunkás előadás keretében **Lehár Ferenc** gyönyörű muzikájú nagyoperettje: **Luxemburg grófia** van a színház műsorán. Fülléres helyárrakkal.

— **Száz piros rózsá,** a Fővárosi Operett Színház legnagyobb sikerű operett újdonsága, péntek estétől kerül színre. Az idény sláger operettje **Danics Győző** rendezésében, parádés szerposztásban, bámulatosan pazar kiállításban kerül színre.

HETI MŰSOR:

Hétfő este: **Gazdátlan asszony,** premier bérlet.

Kedd este: **Gazdátlan asszony,** A bérlet.

Szerda este: **Troubadour.**

Csütörtökön este: **Luxemburg grófia.**

Pénteken este: **Száz piros rózsá.**

Szombaton délután: **Tűzvész.**

SPORT

Biztosította a NAC országos elsőségét

Hősies küzdelemben tíz emberrel is megérdemelten győzött a NAC a Ferencváros ellen

NAC: Vécsey — Szegedi, Ónody — Perényi, Juhász, Deményi — Kovács II, Barna, Sárvári, Bodola, Tóth III. Ferencváros: Csikós — Rudas, Lázár — Sárosi III, Polgár, Nagy II — Sipos, Füstös, Finta, Kiss, Beke.

A szurkoló tömeg biztatására azonnal támadásba lendül a NAC. Sárvári kitör és csak Polgár tudja szerelni nagynehezen. Perényi egy remekül hátrahúzott labdával küldi újra rohamra csatársorát, de a támadás most Juhász kezelésén akad el. A 4. percben Kovács II-t dobja harcba Perényi kitűnő labdája, de a jobbszélső keményen száll szembe a kifutó Csikóssal és a játékvezető figyelmezteti. Az iram egyre fokozódik, amelynek következményeképpen majdnem végzetes szerencsétlenség éri a hazai csapatot.

Csikós kirugását Nagy II szerzi meg és Bekét küldi előre. A szélső előretörését nyomon követi Perényi, Vécsey is kirohan, mesés lendülettel lehúzza a veszélyes labdát, de az odaszáguldó Perényivel olyan szerencsétlenül csapódnak össze, hogy az lábával a fejébe akadva átvágódik rajta és mindkét játékos földön marad.

Ónody áll a kapuba

Percekig áll a játék az élesztgetés alatt. Perényibe valahogy lelket vernek, de Vécsey-nél komolyabb a helyzet és beviszik az öltözőbe. Ónody áll a kapuba és Kovács II lesz a hátvéd. Kilenc emberrel, teljesen csonka jobbszárnyal küzd tovább a NAC. A nézőtér szinte megdermed a szomorú helyzet láttán, de csak pillanatra, mert így is támadnak Bodolák.

A 12 percben Juhász próbálkozik egy távoli lövéssel, de mellé megy. Most a pesti zöldfehérek következnek. Sárosi III szerzi meg a kiadott labdát, Sipost szökteti, de a szélső leesen áll. A 16. percben újra korner lesz Sárvári rohamából, a beadást Barna alig teszi mellé. Ezután feljön egy kicsit a Fradi, de Füstös lövése gyenge. Finta Sipost szerepeltetné, azonban Deményi frontját ismét áttörhetetlennek bizonyul. Sárosi Béla szabadrúgását Szegedi hárítja el, majd Kovács II tisztázza a helyzetet.

Megszületik az első gól

A ferencvárosi támadásokba koránt sincs annyi lendület, mint a hazai csapatéba és máris a NAC jön fel ismét.

A 41. percben Bodola—Deményi a labda útja, a balszélső Sárvárhoz játszik, az átjátssza magát Nagy II-n s Tóth II-t ugratja. Matyi Rudással a sarkában vágat középen, majd 15 méterről úgy megvágja a bört, hogy Csikós már csak a bal alsó hálóból kaparhatja azt ki (1:0).

Felszabadul a tömegeből a 41 percben keresztül összegyűlt feszültség és óriási hangorkánál fogadja a csonka csapatot küzdő fiúk régen esedékes eredményét.

Szünetben a Ferencváros öltözőjében nyomott a hangulat. Kellemetlen, hogy a NAC csonkán is ennyire ura

a helyzetnek.

A NAC-nál sem teljes a boldogság Vécsey sérülése miatt. Egy padon fekszik a kapus, arca bedagadva, szemé véraláfutásos. Dr. Csete főorvos járomesonttörést és vérömlenyt állapít meg.

A második félidő

Szünet után a NAC kezd. Sárvári Tóth II-t szökteti, Matyi Bodolát ugratja előre, Dudas lefutja az egész

védelmet, de a lövés mellé megy. Majd Tóth III—Sárvári—Barna a labda útja, de a jobbszélső köti a labdát.

12. percben Bodola küldi előre szélsőjét, Matyi megint faképnél hagy mindenkit, a lövést Csikós kiüti. Lázár pedig kornerre ment. Nagy ost-

rom alatt áll a vendégek kapuja. A NAC fedezetsora válogatott formát játszik

A 25 percben Tóth III sarkot csikar ki. Beadását visszakapja, rá-lő, a labda Nagy II lábán irányt változtat Csikós pedig csak érinteni tudja. (2:0).

A közönség tombol. A 27 percben már újra Bodola száguld keresztül az egész Fradi-védelmen s csak sarokra tudják szerelni.

Felszabadul a NAC-kapu. Perényi partdobását Barna háttal Sárvárihoz fejezi, az középen ugratja Bodolát. Dudas kiugrik. Csikós elébe jön, de őt is átjátssza és nyugodtan helyez az üres kapuba (3:0)

Ezután mezőnyjáték következik, majd Sipos lö mekké. A 42. percben ismét Tóth III-nak van óriási helyzete, de két lépéscsúsz az üres kapu fölé bombáz. Később Sárvári rohamoz, Csikós

lábbal véd s az újra éledő NAC támadások terhe alatt a Ferencváros csapata valóságos szétbomlott s mire a játékvezető a mérkőzés befejezését jelzi, csak céltalauul térferegnek a pesti zöldfehérek a pályán.

Szűnetarány 10:2 (7:1) a NAC javára.

Nyilatkozatok a mérkőzésről

Rónai Ferenc, a NAC edzője: Gyönyörű küzdelemben megérdemelten győztünk.

Tóth István, a Ferencváros sportigazgatója: Heves küzdelem folyt. A NAC örökké mozgó játékkal megérdemelten nyert. A mieink öregurasan játszottak.

Krüger Károly, a NAC sportigazgatója: Hősök játszottak ma a NAC-ban. A szív és a lélek diadala volt a mérkőzés.

Jeney Rezső, a miniszteri biztos helyettese: A fiuké minden érdem, övék minden dicsőség.

Negyedy Ferenc, az ET elnöke: A NAC tíz emberrel is megérdemelten nyerte a mérkőzést. Tóth III volt a legjobb ember a mezőnyben, a győzelem oroszlánrésze őt illeti.

Arató Géza, az OSK főtitkára: Megkapott a NAC technikailag tökéletes játéka és határtalan lelkesedése. Ez volt a mérkőzés leggyönyörűbb momentuma. A Ferencváros érthetetlenül gyenge volt és az a körülmény, hogy a NAC tíz emberrel játszott, még értékesebbé teszi a győzelmet.

Holló Zoltán, a NAC miniszteri biztos: A pompás NAC-beadás biztos győzelmet aratott. A válogatás szempontjából megnyugtató a NAC jó formája.

Darnay László dr., a Ferencváros ügyvezetője: A NAC kitűnően játszott tíz emberrel is. Jobban, mint más csapat 11-gyel. Nem volt a NAC játékosok előtt elvesztett labda és lelkesedéssel pótolták a hiányzó embert. A Ferencváros érthetetlenül gyengén játszott.

Férfiruhákat használtak, legjobban árón vehet, eladhat **MOLNÁR** hasznaltruha üzletben Bémer-tér 1. (udvarban) Hívásra hához jövök.

NB-I eredmények

- Vasas—Törekvés 2:1 (1:1)
- DiMÁVAG—Elektromos 2:1 (1:1)
- Kispest—Ujvidék (0:0)
- Gamma—Kolozsvar 7:2 (3:2)
- Szolnok—Haladás 5:2 (1:1)
- SalBTC—Ujpest 3:3 (3:0)
- Csepel—Szeged 4:2 (2:0)

A bajnokság állása

1. Nagyvárad	9	7	1	1	37:11	15
2. Vasas	9	6	2	1	22:13	14
3. Szolnok	9	5	2	2	26:15	12
4. Ferencváros	9	5	2	2	31:19	12
5. Csepel	9	5	1	3	37:24	11
6. Gamma	9	4	3	2	26:18	11
7. Ujpest	9	5	1	3	24:21	11
8. DiMÁVAG	9	5	1	3	21:22	11
9. Ujvidék	9	3	4	2	23:23	10
10. SalBTC	9	3	4	2	22:23	10
11. Haladás	9	2	2	5	15:33	6
12. Kolozsvar	9	2	1	6	19:26	5
13. Törekvés	9	1	3	5	10:20	5
14. Kispest	9	2	2	5	14:23	5
15. Elektromos	9	2	—	7	14:18	4
16. Szeged	9	—	2	7	12:43	2

NAC II -- MÁV II 6:4 (4:1)

Zagyi gyenge bíráskodása mellett játszották le a kerületi bajnoki mérkőzést, amelyet a NAC utánpótlás megérdemelten nyert meg. Góllövők: Veres (2), Csöke, Haláti, Barta és Pap (11-esből), illetve Halmay (2). Fehér és Varga. A játékvezető Papot utánrúgásért kiállította.

Baross Gábor ker. isk. — Kolozs-vári Gépipar 10:1 (3:0)

Szombaton délután játszott a várad kerületi iskola labdarúgó csapata az idej Szt. László Kupa-mérkőzések során első találkozóját a kolozsvári Gépipar iskolával.

Végig hatalmas fölényben játszva lehangerezték ellenfelüket. Góllövők: Barta, Bodó, Kovács, Kardos. Jobb, Bodó, Kardos, Barta, Janka, Kovács, Kovács.

A nagyváradiak közül Padurán, Barta, Bota, Kovács és Szántó, a kolozsváriak közül pedig Jobb és Csepregi váltak ki. (Tóth—Nagy.)

Ma d. n. KISOK labdarúgó mérkőzése a Rhédey kerti pályán

A nagyvárad Állami Gépipari Középiskola labdarúgócsapata ma délután játsza Szent László serlegmérkőzését a kolozsvári Tanítóképző csapattal. A mérkőzést délután 3 órakor a Rhédey-kerti pályán tartják meg. Belépődíj 30 fillér.

Felhívjuk minden iskola növendékeinek figyelmét arra, hogy városunk tanulóinak sporthírnevét igen növelné, ha a serlegmérkőzések e fordulóiban, minél nagyobb számú néző buzditásával, a mi városunk iskolás csapata győzedelmeskedne.

APRÓHIRDETESEK

- Adás-vétel**
- Aranyat, ezüstöt, briliánsot vásárolj! Faragó Brás-ékezerész, Pákozci-ut 8. 185
  - Gyönyörű ezobanövények eladók — Szaosvay-u. 12. ajtó 7. 250
  - Lézőrcemier és egyéb butorok eladók, Deák Ferenc-u. 2. III. em. 19. 261
  - Modern kombinált szoba berendezés sürgősen, olcsón eladó. Molnár, Bémer-tér 1. 262
  - Eladó 3 szobás beköltözhető ház, gazdálkodónak is alkalmas, ára 13 ezer pengő. Több kisebb, nagyobb bérlőházak, telemek és szőlők. Tatayné, Szigligeti-u. 12. 255
  - Eladó regénytár, Dr. Baditz Miskolc. 159
  - Jömenetelű két kemucés pékség, családi okok miatt sürgősen átadó. Cim a kiadóban 231
  - Használt spór és vaskalyha eladó. Akadémia-u. 8. 240
  - Opozon bélesény rövid férfi bunda eladó. Csengeri-u. 2. sz. 235

- Állás' nyec**
- Egy munkás ember felvétetik. Fren-czel, Szent János-u. 48. sz. 260
  - Nőjezalomba önálló és kézimunkások felvétetnek. Vadászné, Hitler-u. 11. 253
  - Mindenes szobaleány felvétetik azonnalra. Farkas gyógyszerész, Polgárör-utca 15. 252

- Állás' kezes**
- Intelligens középkorú német nő ajánlkozik gyermek mellé vagy háztartásba. „Megbízható gazdasszony” címen levelet kiadóba. 263
- Lakás**
- 2 külön bejáratu 1 szoba butorozatlanul azonnalra kiadó, kizárólag magánosok részére. Cim a kiadóban. 250

- Hülön léle**
- Paragázzal poloskát, molyt, tetveket, azok petéit falcol, padozat aiot, butor-ból, felelősséggel irtja. Paragáz szolgálat Szigligeti-utca 7. szám telefon: 14-21 664
  - Jelinek Géza ingatlaniroda telefon-száma 33-15. 264
  - Háztulajdonosok Szövetségének telefon-száma 32-15. 265
  - Elloptak egy fiatal vizsla kutyát Székelyhírtől. Nyomravezető jutalmazom. Ertesítes a székelyhídi előjárás-got. 260

- Oktatás**
- Joghallgató, iskolást, vizsgáira olcsón előkészítem. Cim: Hlatky-u. 3 III. em. S. délután: 3-5-ig hétfőn 6-fél 8-ig. 240
- KIADÓTULAJDONOS:**
szent László-NYOMDA R. 1
- Fő- és felelősszerveztő: **Dr. Paál Árpád** Felelős kiadó: **Dr. Scheffler Ferenc** a Szent László-nyomda Rt. igazgatója